

BODA JÓZSEF

Nemzetközi rendészeti szervezetek vezetése 1999-2010

Bevezetés

A hazai rendőrségeket hosszú előkészítő munka után az 5047/1919. (X.1.) ME rendelettel hozták létre, Magyar Királyi Állami Rendőrség elnevezéssel.

Írásomban a 100 év történetéből a nemzetközi rendőri munkára szeretnék koncentrálni, ami alapvetően az eltelt harminc évet jelenti, hiszen magyar rendőrök először 1989-ben Namíbiában az Egyesült Nemzetek Szervezete zászlaja alatt teljesítettek külföldi szolgálatot. A Rendőrségi Tanulmányok 2019. évi második számában a „*Nemzetközi szervezetek vezetése 1992–1999*” című tanulmányomban részletesen beszámoltam a rendőrség ez irányú békefenntartói és polgári válságkezelői tevékenységéről, valamint a nemzetközi rendőri képzésben való részvételéről. A jelenlegi tanulmány ennek folytatásaként az 1999-2010 közötti években megszerzett nemzetközi rendőri vezetői tapasztalataim összefoglalását tartalmazza.

A Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központja (BM NOK) vezetőjeként, 1999-2010

A Nemzetközi Rendészeti Akadémia (International Law Enforcement Academy – ILEA) magyar igazgatójaként 1999-ben kaptam feladatul az akkori belügyminisztertől, dr. Pintér Sándortól, hogy az ORFK-hoz tartozó kisebb nemzetközi szervezetekből (ILEA, Közép-európai Rendőr Akadémia – KERA, Nemzetközi Program Iroda – NPI és a Rendészeti Szervek Kiképző Központja részeiből) alakítsam meg a BM Nemzetközi Oktatási

Központot (BM NOK).¹ A két év során, amíg az ILEA magyar igazgatójaként szolgáltam, sikerült a teljes belügyi és rendészeti vezetést megismernem, és értékes nemzetközi kapcsolatokat építhettem ki, elsősorban az amerikai rendészeti szervek munkatársaival és vezetőivel.

Később a NOK feladata kibővült a rendőri békefenntartói és polgári válságkezelői missziókra történő felkészítéssel, az EU csatlakozás után pedig az Európai Rendőr Akadémia (CEPOL) magyar titkárságának működtetésével.

A Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központja

Az előkészítő időszakra (1999. március–június) sem költségvetést, sem személyi állományt nem biztosítottak számomra. Feladat viszont akadt bőven:

- az alapidokumentumok (például alapító okirat, SZMSZ, költségvetési terv kidolgozása);
- az objektum átvételével és az ellátás megszervezésével kapcsolatos feladatok előkészítése, hogy csak a legfontosabbakat említsem.

Nem ez volt az első eset, hogy szinte a semmiből kellett egy nemzetközi szervezetet létrehozni, ezért a korábbi tapasztalatokra alapozva nekiláttam a tervező és szervező munkának. Elsősorban az ILEA Magyar és Amerikai Titkárság munkatársaira támaszkodhattam, de sikerült néhány olyan kollégát is megnyernem az ügynek, akikkel korábban már dolgoztam együtt.

Ezen a helyen kell köszönetet mondanom dr. Felkai László államtitkárnak, Zsinka András főosztályvezetőnek, dr. Janza Frigyes nyá. r. vezérőrnagynak, a három hónapig fizetés nélkül dolgozó Abonyi Ferencnek, a BRFK-ról elkért Soós Károlynak, valamint Fiskovics Bélának és az ILEA

¹ A Magyar Köztársaság Belügyminiszterének 001/1874 számú határozata. (1999. 10. 11.).

Magyar Titkárság munkatársainak, elsősorban Marlen Zsuzsannának. Rájuk később is mindig számíthattam.

Természetesen köszönet illeti Leslie Kacibant, az ILEA első igazgatóját is hathatós segítségéért.

A belügyminiszter által 1999. június 18-án aláírt alapító okirat alapján, 1999. július 1-jei hatállyal Budapesten a Böszörményi út 21. szám alatt a Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központ (BM NOK) megkezdte tevékenységét. Az országos hatáskörű, főosztály jogállású intézmény – melyet a BM Oktatási (akkor még) Főosztály szakmai alárendeltségében helyeztek el – alapvető feladatai az induláskor az alábbiak voltak:

- az objektum területén működő Nemzetközi Rendészeti Akadémia (ILEA) és a Közép-európai Rendőr Akadémia (KERA) magyar titkárságok napi működésének, gazdasági kiszolgálásának biztosítása;
- a békeműveletek végrehajtására kiválasztott és berendelt rendvédelmi szakemberek felkészítésének végrehajtása;
- a rendvédelmi szervek számára hazai és nemzetközi konferenciák, értekezletek szervezése és lebonyolítása;
- a képzéssel kapcsolatos nemzetközi kapcsolatok és külföldi finanszírozási lehetőségek koordinálása, valamint
- speciális szaktanfolyamok, továbbképzések, nyelvtanfolyamok szervezése, továbbá az Európai Unióhoz való csatlakozásból adódó, feladatkörébe utalt oktatási és képzési feladatok ellátása.
- A fentiek mellett feladatul kaptuk a Rendőrtiszti Főiskola Vezetőképző, Továbbképző és Kutató Intézetével való együttműködést.
- Az objektum és a technikai eszközök egy része átkerült a Rendészeti Szervek Kiképző Központjától (RSZKK). Ezek az alábbiak voltak:
 - a pénzügyi csoport,
 - a teljes ellátó személyzet (konyha, ruházat, gépjármű, gondnok, raktárak),
 - a fűtés és a karbantartók,
 - a szállások,

- az étterem,
- a tantermek (felszerelés nélkül),
- a nyomda (felszerelés nélkül),
- a könyvtár,
- néhány informatikai eszköz,
- néhány szállító- és személygépjármű,
- az egészségügyi ellátás (orvos, fogorvos),
- az ügyeleti szolgálat,
- a tornaterem és a sportfelügyelet.

A BM NOK osztály-alosztály alapú strukturális felépítése azonos volt hazánk bármely mai rendészeti intézményének felépítésével:

- vezetők (igazgató, igazgatóhelyettes, gazdasági vezető),
- önálló titkárság,
- Gazdasági és Ellátó Osztály,
- Nemzetközi Program Iroda,
- Továbbképzési és Koordinációs Osztály,
- ILEA Magyar Titkárság (7 fő),
- KERA Magyar Nemzeti Iroda (7 fő).

Intézményünk állandó munkatársainak összlétszáma 72 fő volt, közülük 15 hivatásos állományú, többségük azonban közalkalmazott, továbbá 7–10 főt alkalmaztunk megbízási szerződés alapján.² Sajnos ez a létszám csak arra volt elegendő, hogy minimális szinten működtessük az osztályokat. Például amikor a KERA-t átvettük, összesen három fő közalkalmazott és két fő szerződéses alkotta a Nemzeti Iroda létszámát. Maga az irodavezető is szerződéssel volt alkalmazva.

A BM NOK neve a kiszolgáló feladatokon túl egyre inkább összefonódott a békeműveleti kiképzésekkel, alap- és célfelkészítésekkel, szinten

² Dr. Hegedűs Róbert: A Csendőrlaktanyától a BM Nemzetközi Oktatási Központig. Második, javított bővített kiadás. BM NOK, 2005., 100. o.

tartó tréningekkel, nemzetközi konferenciák szervezésével és az idegen nyelvi képzéssel.

Intézményünk volt felelős az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), a Többnemzetiségű Erők és Megfigyelők (MFO), az Európai Unió (EU), az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), valamint az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) nemzetközi műveleteinek végrehajtására kiutazó rendészeti állomány szakmai felkészítéséért, munkájuk koordinálásáért és a misszió befejezése utáni visszailleszkedés megszervezéséért. Az első öt év során (2000 és 2004 között) tizenhét missziós feladatra történő célfelkészítő tanfolyamot és tizenhárom visszailleszkedési programot szerveztünk.

A NOK Gazdasági és Ellátó Osztálya (GEO) a legnagyobb létszámmal működő szervezet volt az intézményen belül. A GEO volt felelős a BM NOK hazai és nemzetközi kötelezettségvállalásából fakadó feladatok teljes körű logisztikai biztosításáért. Az osztályt két alosztály, egyrészt a Számviteli és Pénzügyi Alosztály, másrészt az Ellátó Alosztály, valamint az Egészségügyi Csoport alkották.

A NOK költségvetését a BM biztosította, ezen kívül az ILEA minden hallgató után egy napi bekerülési költséget fizetett a NOK részére a hallgatók teljes körű ellátásáért (étkezés, mosatás, ruházat, szállás, szállítás).

Néhány fontosabb képzés és fejlesztés az első öt év során:

- 1999-2000 – az Európai Rendőrtiszti Főiskolák Szövetségével együttműködve a PHARE (eredetileg Lengyelország–Magyarország gazdasági szerkezetváltási segélyprogramja) típusú horizontális képzési program (ENFOPOL 118-as) megszervezése itthon és külföldön, amely a rendvédelmi szervek EU-s felkészítésére volt hivatott. A két év során megrendezett tizenkilenc tanfolyamon a kilenc részt vevő közép- és kelet-európai országból 304 fő részére (ebből 120 fő volt magyar) szerveztük meg a felkészítést.
- 1999 – A békefenntartó és polgári válságkezelő ENSZ és EU rendőri missziókba kiutazó személyek felkészítése és kiképzése, visszafogadása.

- 1999 – Az Európában egyedülálló Intézkedés- és Lélektaktikai Tréning bevezetése a magyar rendvédelmi szervek kiképzésébe.
- 2000 – Szakmai angol és német nyelvtanfolyamok szervezése itthon és külföldön.
- 2001 – Az első hazai Nemzetközi Békefenntartó Konferencia megszervezése.
- 2001 – A magyar rendvédelmi szervek képviselete az Európai Rendőr Akadémia (CEPOL) rendezvényein.
- 2002 – A BM Határőrséggel közös alapképzés a megalakuló új boszniai határőrség részére.
- 2002 – Közös regionális felkészítés szervezése kiképzők képzése témakörben az ENSZ Békefenntartó Főosztályával, 12 ország felkészítő tisztjei számára.
- 2002-2003 – Az EU Válságkezelő Rendőri Erő magyar kontingensének alapfelkészítése. A felkészítést összesen négy alkalommal 121 fő résztvevőnek tartottuk (19 fő határőr és 102 fő hivatásos rendőr).
- 2004 – Az afganisztáni és jordániai kiképző missziók tagjainak felkészítése és szinten tartó képzése.
- 2004 – Az Irakban speciális feladatokat ellátó magyar rendőri csoport kiválasztása, felkészítése, felszerelése és kihelyezése.
- 2004 – A BM NOK a Foglalkoztatáspolitikai és Munkügyi Minisztérium, valamint az Esélyegyenlőségi Kormányhivatal által kiírt CSALÁDBARÁT MUNKAHELY 2004. pályázatán a családi élet és a munkavégzés összehangolásában elért eredményeiért elismerő oklevelet vehetett át.

Néhány év alatt igazi közösséggé kovácsolódott össze a hivatásos és a polgári állomány. Az alacsony jövedelem ellenére az emberek szívesen dolgoztak itt, a „béke szigetén”, és elenyésző volt azoknak a száma, akik távoztak közülünk.

2010-re már közel 100 fő munkatársa volt az ekkor már Nemzetközi Oktatási és Polgári Válságkezelési Főigazgatóságnak. A mai napig hálás

vagyok azoknak, akik a kezdettől segítettek abban, hogy a szervezet mind hazai, mind nemzetközi környezetben ismertté és elismertté vált.

Köszönet illeti az alábbi beosztott vezetőket: Magyar József r. dandártábornok, Farkas István r. dandártábornok, Gósi Tiborné r. alezredes, Orsósné Prokop Mária r. alezredes, Szabó Miklós r. alezredes, Dragon Sándor r. ezredes és azokat a munkatársainkat, akik egy-egy kulcspozícióban egyedül álltak helyt:

- Kerekes Tamás nyugállományú r. alezredes nyomdász;
- Molnár Pál informatikus, rendszergazda;
- Simon Attila „átviteli” technikus;
- Kobák József r. őrnagy testnevelő;
- Végh József klinikai szakpszichológus.

A BM Nemzetközi Oktatási Központ jövőképe

Az amerikai féllel kialakított sikeres együttműködésnek köszönhetően az ILEA amerikai igazgatójának javaslatára 2000. év elején részt vehettem az FBI Nemzeti Akadémia külföldi hallgatók számára szervezett három hónapos vezetőképző tanfolyamán.³

Visszatérve az FBI Nemzeti Akadémiára (2000. március 25.), az ott, és békefenntartó missziókban korábban megszerzett vezetői tapasztalataim alapján úgy gondoltam, hogy itt az ideje annak, hogy egy kisebb létszámú rendőri szervezet vezetője (kerületi vagy városi kapitányság) legyek.

Sajnos az ORFK akkori vezetője nem tartott alkalmasnak ilyen „magas” rendőri vezetői beosztásra. (Kambodzsában 1992 és 1993 között tartományi, Mozambikban 1994-ben és Boszniában 1996 és 1997 között régió főkapitányi beosztást láttam el, 1991 és 1997 között pedig a Rendőrség Különleges Szolgálatának parancsnokhelyettese voltam).

³ A Magyar Köztársaság Belügyminiszterének, 001/32-es számú határozat.

Maradtam tehát, és az FBI Nemzeti Akadémián tanultak alapján az év második felére elkészítettem a BM NOK jövőképét. A tanulmány elkészítésekor figyelembe vettem a BM és ezen belül a NOK Szervezeti és Működési Szabályzatban szereplő feladatait, az addig megszerzett hazai és nemzetközi tapasztalatokat, valamint a megalapítás óta végrehajtott feladatokat, amelyek az alábbiak voltak:

- a Koszovóba, Bosznia-Hercegovinába, a Sínai-félszigetre, Ciprusra és Nyugat-Szaharába békefenntartói feladatokra induló rendőrök és katonai rendőrök felkészítése;
- az új boszniai határőrség részére alapképzés szervezése a BM Határőrséggel közösen;
- az ENSZ Békefenntartó Főosztályával regionális felkészítés szervezése a nemzeti felkészítő tisztek számára, 12 ország részvételével;
- kétnapos békefenntartói konferencia szervezése „*Békefenntartás az új évezredben*” címmel, amelyen valamennyi békefenntartással foglalkozó nemzetközi szervezet, a magyar Külügy- és Belügyminisztérium és a jelenleg magyar rendőröket alkalmazó békefenntartó missziók is képviseltették magukat;
- KERA bűnügyes tanfolyamok;
- KERA határőr tanfolyamok;
- négy nemzetközi szeminárium megszervezése Budapesten és tíz külföldi szemináriumra a résztvevők biztosítása a magyar KERA titkárság által;
- 10 fő részére német nyelvi hospitálás szervezése;
- három fő német bűnügyi szakember magyarországi hospitálásának megszervezése;
- a Magyarországon állomásozó rendészeti attasék részére évente szakmai nap szervezése;
- a Szövetségi Nyomozó Hivatal Nemzeti Akadémiájára jelentkezett magyar hallgatók felkészítése és vizsgáztatása;

- részvétel az Európai Rendőr Akadémia tagjelölt országok részére szervezett képzéssel kapcsolatos konferenciáján;
- részvétel a Nemzetközi Rendőrfőnökök Szövetsége európai konferenciáján;
- előadások, taktikai képzés és testnevelési foglalkozások tartása az ILEA hallgatói számára;
- részvétel az ILEA Nemzetközi Tantervi Bizottságának ülésein;
- az Európai Unió nagyköveteinek tájékoztatása az objektumban folyó szakmai munkáról az ILEA igazgatójával közösen;
- szakmai angol nyelvtanfolyamok szervezése itthon és külföldön.

Ezek alapján az alábbi feladatok szerepeltek a NOK jövőképében:

1. Váljon a NOK a nemzetközi és belföldi rendészeti szervek vezetői számára vonzó oktatási intézménnyé.
2. Teljes mértékben vegye át a békefenntartással, nemzetközi képzéssel kapcsolatos feladatokat a BM más szerveitől.
3. Tegyen szert nagyobb befolyásra az ILEA-n és a KERA-n folyó tevékenységekre.
4. Váljon szakmai nyelvi és rendészeti számítástechnikai oktatási központtá a rendészeti vezetők számára.
5. Legyen a rendészeti jövő kutatás és újítás központja.
6. A Bűnügyi Szakértői Oktató Laboratórium (BSZOL) létrehozásával töltsse be a rendészeti szakértői képzésben és a rendészeti vezetők bűnügyi technikai képzésében tátongó űrt.
7. Szolgálja ki a speciális szolgálatok taktikai képzési igényeit.
8. Váljon egy hatékony nemzetközi vezetőképző intézménnyé.⁴

⁴ Boda József: A BM Nemzetközi Oktatási Központjának Jövőképe. BM NOK. Budapest, 2000.

A BM NOK szervezésében az eltelt időszak során több mint 2500 külföldi és magyar rendvédelmi szakember vett rész valamely nemzetközi képzésben.

A BM NOK jövőképét dr. Felkai László államtitkár utasítására egy a BM-ben rendezett vezetői fórumon vitattuk meg, és azután jóváhagyásra is került. Egyetlen dolgot nem sikerült elfogadtatnom: a rendőri vezetők idegen (angol) nyelvi felkészítését. Ugyanis ekkor már folyamatban volt az a törvénytervezet, amely előírta a középiskolát végzettek számára az állami középfokú nyelvvizsgát.

Az államtitkár úr úgy döntött, hogy erre nem kap költségvetést a BM NOK. Hiába érveltem azzal, hogy jelenleg még csak 2000 van, és még legalább 10 évnek kell ahhoz eltelnie, hogy idegen nyelvet beszélő rendőri vezetők legyenek a mai középiskolásokból. Azt hiszem, ha megnézzük, hogy ma hány rendőri vezető beszél idegen nyelveket, nem kell bizonygatnom az akkori igazamat.

Azért nem adtam fel ezt a célomat sem, és a budapesti Amerikai Nagykövetség támogatásának köszönhetően sikerült évente egy-két, féléves angol nyelvtanfolyamot szerveznünk a rendvédelmi szervek vezetői állománya részére. 2000 és 2005 között összesen hat alapfokú, kilenc középfokú és két szinten tartó angol nyelvtanfolyamra került sor, 219 fő részvételével.⁵ A tanfolyamon a nyelvtanulás mellett kötelező testnevelési foglalkozások is voltak, és számítógépes képzés is folyt, ugyanis nagyon fontosnak tartottam, hogy a rendőri vezetők fel legyenek készítve az egészséges életmódra és az akkor már egyre jelentősebbé váló informatikai kihívásokra. Ezen kívül a Francia Intézet segítségével egy intenzív francia alapfokú és egy szinten tartó tanfolyamot is sikerült megszerveznünk.

A másik kudarcunk a számítógépes bűnözés elleni felkészítés iránti közömbösség volt. Egy informatikai cég segítségével még 2002-ben sikerült egy modern számítógépes laboratóriumot létrehozni, és a képzéshez felké-

⁵ Dr. Hegedűs Róbert: A Csendőrlaktanyától a BM Nemzetközi Oktatási Központig. Második, javított bővített kiadás. BM NOK, 2005. 109. o.

szült oktatói állományt szerveznünk. Viszont a rendvédelmi szervek vezetői ekkor még olyan elutasító magatartás tanúsítottak, hogy egy-két tanfolyamot tudtunk csak szervezni, azt is a Vám- és Pénzügyőrség bűnügyi állománya részére.

Sikeres volt viszont az amerikai Külügyminisztérium Rendészeti Államtitkárságával, a budapesti Amerikai Nagykövetséggel, az amerikai rendvédelmi szervekkel, azon belül is az FBI-jal történő együttműködésünk.

A NOK állománya megértette, hogy mi vagyunk a hallgatókért, és csak akkor lehetünk sikeresek, ha a NOK-on tanuló rendőri szakértők és vezetők elégedettek az általunk nyújtott szolgáltatásokkal, és nem utolsósorban a felkészítés színvonalával. Nagy előnyt jelentett számomra az FBI Nemzeti Akadémia elvégzése, hiszen itt lehetőségem volt megismerkedni az FBI felső vezetésével is. Az FBI akkori igazgatója, Louis Freeh az ILEA megalakításától (1995) lemondásáig (2001) évente meglátogatott bennünket. Ezen alkalmakkor az ILEA amerikai igazgatójával és velem, mint a magyar fél képviselőjével személyesen vitatta meg az ILEA fejlesztésével kapcsolatos lehetőségeket. Lehetőségem volt hozzá és utódaihoz is elkísérni a magyar rendőrség vezetőit, és speciális szakmai, valamint rendőri felsővezetői tanfolyamokat szervezni a rendőri felsővezetők számára.

Szintén ennek a meghatározó szakmai kapcsolatnak volt köszönhető, hogy amikor az FBI Laboratórium Washingtonból a virginiai Quanticoba költözött (2005), a washingtoni laboratórium eszterházi utcájából a budapesti ILEA-n létre tudtunk hozni egy bűnügyi szakértői oktató laboratóriumot.

Történt még egy érdekes eset, amikor én tudtam a tanácsommal segíteni az FBI vezetésének. Az új országos rendőrfőkapitány számára szerveztünk látogatást a FBI washingtoni központjában, és a megbeszélés során szóba került a közeljövőben esedékes igazgatóváltás a budapesti ILEA-n. Az FBI igazgatója jelezte, hogy veszélybe került az a tendencia, hogy oda mindig az FBI jelölhet igazgatót, mert az egyik amerikai rendészeti szervnek egy sokkal erősebb, magyarul is beszélő jelöltje van. Mivel elég jól ismertem az amerikaiak az irányú elkötelezettségét, hogy a női és az afroamerikai jelölteket részesítik előnyben a kiválasztásnál, azt javasoltam, hogy állítsanak egy megfelelő tapasztalattal rendelkező női jelöltet.

Megfogadták a tanácsomat, és a budapesti ILEA negyedik igazgatója az FBI egyik női különleges ügynöke lett.

Sikertörténet lett ezen felül a BM NOK szerepe a rendőri békefenntartásban.

A NOK 1999-es magalakulásától 2012-ig alapfeladatként végezte a rendőri, katonai és polgári békefenntartói, válságkezelői feladatokra induló rendvédelmi, katonai és polgári szakértők, alegységek kiválasztását és felkészítését. 2000 és 2010 között mintegy 350 fő részesült a nemzetközi szervezetek által előírt 2–3 hetes missziós alapképzésben, és több mint 1000 szakértőt részesítettünk 1–2 hetes célfelkészítésben.⁶ Az alapképzés során a misszióban szükséges alapismereteket sajátították el kollégáink, míg a célfelkészítésen az adott konfliktusövezettel kapcsolatos részletes információkat kapták meg. A NOK szakértői 2000-től részt vettek az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ), az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) és az Európai Unió (EU) képzési programjainak kidolgozásában és kiképzőként azok oktatásában a nemzetközi szervezetek felkérései alapján. Ekkor még a NOK képviselte a magyar rendvédelmi szerveket a Békefenntartó Kiképző Központok Nemzetközi Szövetségében. Szakértőket biztosítottunk a genfi székhelyű, a Fegyveres Erők Demokratikus Ellenőrzése elnevezésű szervezet számára.

Segítséget nyújtottunk Azerbajdzsán, Grúzia, Montenegró, Szerbia, Tádzsikisztán rendőrségének rendvédelmi békefenntartó, válságkezelő képességeik kialakításában.

A 2000-es évek elején nagy igény mutatkozott a fejlődő országok részéről a rendvédelmi szervek demokratikus átalakítása és az EU csatlakozással kapcsolatos magyar tapasztalatok iránt. A NOK szervezésében ezért az érdeklődő országok parlamentjeinek Rendészeti Bizottságai (Finnország, Indonézia, Macedónia) és oktatási szakértői (Afganisztán, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Irak, Koszovó, Montenegró, Szerbia) jártak hazánkban tanulmányúton és képzéseken.

⁶ Boda József: Nemzetközi oktatás és képzés a magyar rendvédelmi szerveknél. Belügyi Szemle, 2001/10., 66–68. o.

A NOK 2003-tól feladatul kapta az afganisztáni rendvédelmi szervek felkészítéséhez szükséges képzési és fejlesztési feladatok végrehajtását. A kormány 2003 decemberében határozatot hozott az afgán rendőrség kiképzésében való magyar részvételről. Hozzájárult ahhoz, hogy a Magyar Köztársaságnak a nemzetközi terrorizmus elleni harc terén vállalt kötelezettségei teljesítése keretében az újjászervezett afgán rendőrség személyi állományának kiképzésében – háromszor tízhetes időtartamra – legfeljebb 6 főből álló magyar rendészeti kiképző csoport vegyen részt. Ebben a határozatban felhatalmazta a belügyminisztert a kiképzésben részt vevő magyar kontingens tagjainak kijelölésére, felkészítésére és útba indításuk előkészítésére.⁷ A Külügyminisztérium Nemzetközi Fejlesztési Főosztályával (NEFE) együttműködésben a NOK 2004-től vett részt az afgán rendőrség újjászervezésében és oktatásában.⁸ 2004–2005-ben, 6-6 fős rendészeti kiképző kontingens tartott oktatást a kabuli Rendőr Akadémián.⁹ Fő feladatuk az új afgán rendőrség felső- és középvezetőinek a képzése volt.

A NOK 2005-től részt vállalt az EU Oktatási Csoportjának a polgári válságkezeléssel kapcsolatos képzési programjában is, ahol mintegy 80 külföldi és hazai polgári szakértőt részesítettünk képzésben. Szakértőink részt vettek az Afrikai Uniót (AU) támogató munkacsoportban, az AU polgári válságkezelő képességének kialakításában.

A Belügyminisztérium megszűntével (2006) a NOK végezte a missziókban szolgálatot teljesítő kollégákkal a kapcsolattartói, koordinációs és ellenőrzési feladatokat, számos esetben a logisztikai és pénzügyi ellátási feladatokat is. Gondot fordítottunk a missziókban felgyülemlett tapasztalatok feldolgozására, a missziós állomány továbbképzésére, a hazatérők visszailleszkedésének segítésére és a missziós hagyományok ápolására.

⁷ A Kormány 2323/2003. (XII. 13.) Korm. határozata az afgán rendőrség kiképzésében való részvételről. Határozatok Tára 2003/56. szám. 502. o.

⁸ 2022/2005. (II. 15.) Korm. határozat az afgán rendőrség kiképzésében való részvételről.

⁹ Kotricz János r. alezredes kontingensparancsnok, Barna Zsolt, Kollár Zsolt, Papp András, Sere Zoltán, Torda Sándor dolgoztak az első, 2004. május 9-én Kabulba érkezett kontingensben. A 2004. augusztusi váltással Dely Péter, Szabó Zoltán és Tósa Péter lépett a hazautazó Kollár Zsolt, Sere Zoltán és Papp András helyére.

Az ILEA és a NOK eredményes együttműködésének és a hatékony gazdálkodásnak köszönhetően az objektum szinte minden épületét sikerült felújítanunk, korszerűsítettük a fűtést, fejlesztettük a szabadidő eltöltésére alkalmas sport- és egyéb létesítményeket. Az itt tanuló hazai és külföldi hallgatók a tanfolyamokat értékelő beszámolóikban kitűnőre értékelték az elhelyezési körülményeket, az ellátást, különösen pedig azokat a szakmai utakat, kirándulásokat, amelyek során megismerkedhettek hazánk kulturális nevezetességeivel.

Sajnos néhány belügyi és rendőri vezető úgy gondolta, hogy ha nem a NOK kapná meg közvetlenül az amerikai Külügyminisztérium által biztosított pénzügyi támogatást, hanem az ORFK, akkor ezt a pénzt sokkal hasznosabban is el lehetne költeni. Több fordulás – magyar részvétellel zajló – tárgyalásra is sor került az ügyben. Végül azt a feladatot kaptam, hogy készítsek jelentést arról, hogyan lehet ezt megvalósítani.

Leírtam tehát, hogy az ILEA alapítása egy, az amerikai elnök és a magyar miniszterelnök által aláírt kormányközi megállapodáson alapszik, a költségvetést pedig egy végrehajtási megállapodás szabályozza, melynek aláírója az USA részéről az amerikai külügyminiszter. Tehát ezt a módosítást az amerikai nagykövetségen keresztül az USA Külügyminisztériuma felé szükséges kezdeményezni.

Amikor azonban az általam leírtakkal szembesült az ORFK akkori gazdasági vezetője, telefonon vont kérdőre, hogyan merek szembe menni az ORFK vezetésével. Ezek után már 2010-ig nem volt több kezdeményezés az ILEA/NOK költségvetésének módosítására.

Amikor az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium vette át a NOK irányítását, és dr. Túri András lett a rendészeti szakállamtitkár, nagyarányú fejlődés következett be, elsősorban az EU polgári válságkezelő misszióban történő részvételünket és a költségvetési források felhasználását illetően.

Ennek egyik kiemelt programja az afganisztáni fejlesztési és képzési feladatok végrehajtása volt. A Külügyminisztérium által megfogalmazott célok elérése érdekében 2007-től az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (IRM), a 2115/2006. (VI. 29.) számú kormányhatározat alapján 3 fő rendé-

szeti szakértőt vezényelt az Afganisztán Baghlan tartományában tevékenykedő magyar Tartományi Újjáépítő Csoport mellé.¹⁰ A rendészeti szakértők külföldi vezénylésének, a képzéseknek és a fejlesztéseknek a költségeire a fenti kormányhatározat 2. pontja alapján létrehozott tárcaközi bizottság 120 millió forintot biztosított. A rendészeti kontingens tagjainak kiválasztását, felkészítését, a programok tervezését és összeállítását az IRM Nemzetközi Oktatási Központ végezte.¹¹ Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Nemzetközi Oktatási Központja (IRM NOK) a fentiek mellett vállalta, hogy az Európai Unió ekkor szerveződő rendőri (EUPOL Afghanistan) missziójába kiképzőket küld az afganisztáni rendészeti szervek folyamatos felkészítéséhez. Az eredetileg három évre tervezett misszió 2016. december 31-el ért véget.

Az IRM NOK 2009-re elkészített egy koncepciót a magyar rendvédelmi békefenntartás jövőjével kapcsolatban, amelynek alábbi főbb megállapításai ma is érvényesek:

- Magyarország az EU csatlakozás után nagyobb szerepet kell, hogy vállaljon a rendvédelmi és polgári válságkezelésben, békeműveletekben, ezért ehhez a már meglévő erőket és eszközöket központiilag koordináltan célszerű alkalmazni (felkészíteni, készenlétben tartani és kihelyezni).
- A polgári válságkezelés erő- és eszközrendszerét sürgősen szükséges kialakítani, megteremteni és alkalmazásukat megtervezni. Különös tekintettel a missziókban ma már mindenhol jelentkező, összetett feladatot jelentő biztonsági szektor reformja miatt.
- A Külügyminisztérium vezetésével egységes, a katonai és polgári válságkezeléssel kapcsolatos stratégia kialakítása szükséges, bevonva ebbe a munkába a Honvédelmi Minisztérium, az IRM és a többi érintett tárca szakértőit.

¹⁰ Kotricz János. r. alezredes kontingensparancsnok, Barna Zsolt r. alezredes és Győri Gábor r. százados voltak az első csoport tagjai.

¹¹ Dömölki Zsolt: Az Európai Unió Rendészeti modellje Afganisztánban. Diplomamunka. Nemzeti Közszolgálati Egyetem. Budapest, 2014. 59–60. o.

- Magyarország politikai súlya, befolyása szempontjából fontos, hogy egy egészséges egyensúlyt alakítsunk ki a személyi állomány biztosítása vonatkozásában, a rendvédelmi békeműveletekben érintett szervezetek irányába. Tagállamként ugyan részt veszünk az ENSZ és az EBESZ munkájában, a gyakorlatban viszont szinte alig biztosítunk létszámot a két szervezet rendvédelmi béketámogató misszióihoz.

A BM NOK szakértői kidolgozták a felkészítés teljes rendszerét, amely az alábbi területeket foglalta magában:

- pályáztatás,
- felmérések (nyelvi, fizikai, egészségügyi, pszichológia),
- alapképzés (3 hét),
- konkrét misszióra történő felkészítés (1 hét),
- a hozzátartozók felkészítése (1 nap),
- visszailleszkedési program (2–3 nap),
- kiképzők felkészítése (3 hét),
- parancsnoki tanfolyam (2 hét),
- katonai rendőri, rendfenntartó felkészítés (1–2 hét),
- rendőri mesterlövő képzés (3–4 nap),
- békefenntartással foglalkozó szemináriumok, konferenciák szervezése (1–4 nap),
- nemzetközi békefenntartó tanfolyamokon, szemináriumokon való részvétel (1–3 hét).

A képzési tematikát az ENSZ, az EBESZ és az EU elvárásainak megfelelően a missziókban szerzett gyakorlati tapasztalatok felhasználásával dolgozták ki. Oktatóként olyan magyar és külföldi előadókat alkalmaztunk, akik már teljesítették külszolgálatot, jól beszéltek angolul, és elismert szakemberek voltak a téma oktatásában. Az oktatás angol nyelven zajlott. A NOK 2001-től tagja volt a Békefenntartó Központok Nemzetközi Szövetségének.

Az európai uniós csatlakozás miatt át kellett értékelni a hazánk nemzetbiztonságával kapcsolatos kérdéseket, és állásfoglalás született a világ válságócainak hazánk biztonságára gyakorolt hatásairól, valamint az azok kezelésében való részvétel prioritásairól.

Az EU csatlakozás azzal a feladattal is járt számunkra, hogy az EU polgári válságkezelő koncepciójához kellett alakítanunk a missziókba kiutazó kollégák felkészítését.

A polgári válságkezelő alaptanfolyam témái az alábbiak voltak:

- A békeműveletekkel foglalkozó szervezetek történeti áttekintése (EBESZ, ENSZ, EU, MFO, NATO, NYEU) és a rendvédelmi békefenntartás kialakulása.
- Emberjogi ismeretek, a rendőri munka nemzetközi követelményei.
- Stressz-kezelés.
- Elsősegély-nyújtási ismeretek.
- Fizikai felkészítés (testnevelés).
- Nemzetközi protokoll és diplomácia.
- Kihallgatási módszerek alkalmazása.
- Jelentésírási gyakorlatok.
- Békefenntartói gyakorlat.
- Aknaismeret.
- Telekommunikációs ismeretek, rádióforgalmazási gyakorlat.
- Térképolvasási gyakorlat.
- Gépjármű- és terepvezetési gyakorlatok.
- Lövészeti gyakorlatok.
- Taktikai képzés.
- Számítógépes ismeretek.
- Angol nyelvi képzés.

A rendőri kontingensek összeállítására és a parancsnoki állomány kiválasztására is komoly gondot fordítottunk.

A kontingensek összeállítása során a fő szempont mindig a meghívó szervezet által kiadott irányelveknek való megfelelés volt. Ezek általában minden esetben a következőket tartalmazták:

- egészségügyi alkalmasság,
- pszichológiai alkalmasság,
- fizikai alkalmasság,
- a missziós nyelv (általában az angol) tárgyalóképes ismerete,
- legalább 2 éves gépkocsivezetői gyakorlat,
- minimum 5 éves rendvédelmi tapasztalat (vezetőknél 8 év).

Fontos szempont volt egy-egy kontingens összeállításánál, hogy a résztvevők legalább 30%-a már missziót megjárta tapasztalt kollégákból álljon. Ők képesek voltak segíteni a tapasztalatlanabbakat a missziós területre való kiérkezésük és a kezdeti időszakban. A missziós területen való beosztásba helyezések során is lehetőleg úgy osztottuk be az állományt, hogy minden kisebb létszámú azonos helyre kerülő csoportban legyen tapasztalattal rendelkező „veterán”. Ez a módszer nagyon jól bevált.

A kontingens parancsnokát minden esetben körültekintően választottuk ki. Az általános feltételeken túl az alábbi követelményeket támasztottuk a parancsnoki állomány felé:

- vezetői alkalmasság,
- legalább 8 éves szakmai gyakorlati tapasztalat,
- legalább 5 éves vezetői gyakorlat,
- missziós tapasztalat.

Úgy gondolom, a rendőri/polgári válságkezelés jelentős eredménye, hogy az 1989 óta zajló válságkezelői missziókban nem volt személyi vesztesége hazánknak. Ez köszönhető a szerencsén túl a több évtizedes polgári válságkezelési tapasztalatok eredményes felhasználásának, a magas szintű felkészítésnek, az egészségügyi és logisztikai biztosításnak, a BM és az

ORFK általi szakmai és anyagi gondoskodásnak, a parancsnoki állomány felkészültségének és hozzáértésének.

Ahogy múltak az évek és gyűltek a tapasztalatok, a főiskolai és egyetemi tantervekben is megjelentek a katonai, polgári és rendőri békefenntartással, polgári válságkezeléssel kapcsolatos ismeretek. A katonai – elsősorban NATO – missziókra való felkészítés a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen kezdődött el, szinte egy időben a NATO csatlakozással, és folytatódik a mai napig, a jogutód szervezet, a Nemzeti Közszerületi Egyetem (NKE) Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán.

A Rendőrtiszt Főiskola 2008-ban indította el a polgári válságkezelő missziókkal kapcsolatos ismeretek oktatását a mesterszakos hallgatók számára, „*Rendvédelmi békefenntartás és polgári válságkezelés*” címen 10 órában.

A Zsigmond Király Főiskolán például 2009-től „*Esettanulmányok a válságdiplomáciára*” címmel hirdettek tantárgyat. Angol nyelvű képzések is indultak például 2010-től az ELTE-n International Civilian Crises Management címmel.

2010. január 1-jével a NOK az IRM Nemzetközi Oktatási és Válságkezelési Központja elnevezéssel az IRM főigazgatósági besorolású szervezete lett.

2010. január 10-i hatállyal dr. Túri András szakállamtitkár kezdeményezésére és dr. Forgács Imre miniszter javaslatára dr. Sólyom László köztársasági elnök rendőr dandártábornokká nevezett ki.¹²

A NOK kb. 70 fővel 1999-ben fősztály besorolású szervezetként alakult meg, és amikor 2010-ben átadtam a beosztást, a szervezet főigazgatóságként több mint 110 fővel működött.¹³

A rendőri és polgári válságkezelő missziókra folyó felkészítést jelenleg a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ szervezi.

¹² A Magyar Köztársaság Igazságügyi és Rendészeti Miniszterének 001/46/201. számú határozata.

¹³ A Magyar Köztársaság Igazságügyi és Rendészeti Miniszterének 001/47/2010. számú határozata (2010. február 1.).

Rendőri főtanácsadóként az ENSZ grúziai missziójában (United Nations Observer Mission in Georgia – UNOMIG) 2004–2006

1999-től a BM/IRM Nemzetközi Oktatási Központ igazgatójaként felelős voltam a különböző nemzetközi békefenntartó és polgári válságkezelő missziók számára a rendvédelmi szervek és civil szervezetek szakértőinek kiválasztásáért, felkészítéséért, telepítéséért és a velük, valamint családtagjaikkal való kapcsolattartásért, a misszió befejeztével pedig a visszailleszkedésük megszervezéséért. Ezért abból az indíttatásból, hogy hiteles legyek a missziós felkészítések vonatkozásában, hiszen már hét évet itthon töltöttem, 2004-ben megpályáztam a koszovói ENSZ misszió rendőri vezetői beosztását.

A New-York-i ENSZ központban egy bizottság hallgatott meg, amelynek vezetője akkor az ENSZ rendőri főtanácsadója, egy indiai rendőrtábornok hölgy volt, aki gratulált, és négy szemközt azt mondta, hogy az én interjúm sikerült a legjobban.

Természetesen az ENSZ koszovói missziójának dán vezetője a dán pályázót választotta maga mellé. Nekem „vigaszágon” felajánlották a grúziai ENSZ misszió rendőri főtanácsadói beosztását, amelyet 2004 novembere és 2006 márciusa között töltöttem be.

A kiutazás ebben az esetben sem volt egyszerű, hiszen az EU csatkozásra való hivatkozással a BM nemzetközi helyettes államtitkára nem támogatta ez irányú törekvéseimet. Ismét Zsinka András segített, aki ekkor a BM személyügyi főosztályvezetője volt. A kiutazást megelőző nap is hozott némi meglepetést, hiszen mindaddig arról volt szó, hogy mivel egyenruhás misszióba utazok, ezért vezényelve leszek, és a magyar rendőrséget képviselem, de a frissen kinevezett közigazgatási államtitkár szerint a BM-nek nem volt érdeke, hogy én a misszióban teljesítsek szolgálatot, ezért „engedélyezte” számomra a fizetés nélküli szabadságot.¹⁴

¹⁴ A Magyar Köztársaság Belügyminiszterének 001/3176. számú határozata (2004. november 11.)

Az UNOMIG-ot az 1992-ben kirobbant grúz–abház polgárháború békés rendezése céljából hozták létre 1993. július 27-én az ENSZ Biztonsági Tanács (BT) 858/1993. számú határozatával¹⁵. A harcok során 10 000 ember halt meg, és kb. 300 ezer grúz vált menekültté. 1994. május 14-én Moszkvában a felek egyezményt írtak alá a tűzszünetről és a harcok beszüntetéséről. Az ENSZ BT 937/1994. számú határozatának megfelelően (Moszkvai Egyezmény)¹⁶ a Független Államok Közössége (FÁK) békefenntartó erőt (2000 fő orosz katonát), az ENSZ pedig katonai megfigyelőket telepített a konfliktusövezetbe.

Az ENSZ BT 1494/2003. számú határozatával megalakult az UNOMIG rendőrsége, mindösszesen 20 fő rendőri tanácsadóval és 10 fő helyi alkalmazottal.

Feladata olyan biztonsági körülmények létrehozása volt a helyi rendvédelmi szervekkel együttműködve, amely lehetővé tette a menekültek és a szülőföldjük elhagyására kényszerültek biztonságos visszatérését.¹⁷ Az ENSZ Rendőrség 2003. november végén kezdte meg itt a munkát és feladatait megfigyeléssel, szakmai tanácsadással, kiképzések megszervezésével, adományok koordinálásával, és a két fél rendvédelmi szervei közötti kapcsolattartással végezte a grúz–orosz háború kitöréséig (2008).

A Rendőri Tanácsadó Csoportban az alábbi országok képviseltették magukat: Ghána (1 fő), India (1 fő hölgy), Lengyelország (2 fő), Magyarország (előbb 2 majd 1 fő), Németország (4 fő), Oroszország (2 fő), Svájc (1 hölgy és 2 férfi). A csoport munkáját 6 tolmács segítette.¹⁸

A beosztás átvétele előtt még itthonról felvettem a kapcsolatot néhány olyan volt grúz hallgatóval, akik a budapesti Nemzetközi Rendészeti Akadémián és az FBI Nemzeti Akadémiáján végeztek. Már a missziós területre

¹⁵ UN SC Resolution No. 858/1993

¹⁶ UN SC Resolution, No. 937/1994

¹⁷ UN SC Resolution No. 1494/2003

¹⁸ Boda József: ENSZ Megfigyelői Missziója Grúziában (UNOMIG), 1993. augusztus – 2009. In: Szabó Miklós (szerk.): A magyar rendvédelmi erők szerepe a nemzetközi béke és stabilizáció megteremtésében. Nemzetközi Oktatási és Válságkezelési Központ. Budapest, 2010. 76–79. o.

történő megérkezésemkor és azután a közel másfél éves munkám során nagy segítségemre voltak.

Bár a rendőri tanácsadó misszió közel egy éve működött, megérkezésemkor mégis nagyon furcsa dolgokat tapasztaltam:

- nem volt hatékony együttműködés a grúz Belügyminisztériummal és a rendvédelmi szervekkel;
- az abház területen nemcsak hogy nem volt semmilyen rendvédelmi együttműködés, de az ENSZ rendőrök még egyenruhát sem viseltek;
- az orosz rendőri tanácsadót „ellenséges környezetben” Zugdidi városában dolgoztatták;
- nem rendelkeztek semmilyen koncepcióval, tervvel a rendőri tanácsadó munkával kapcsolatban.

Rövid – egy hónapos – tájékozódás után nagy lendülettel vettem bele magam a munkába, amihez sikerült megnyernem a tanácsadó csoport tagjait és a helyi grúz megyei rendőrfőkapitányt.

Az orosz kollégámat áthelyeztem a Szuhumiban működő kis létszámú törzsembe, és azzal a feladattal bíztam meg, hogy építse ki az együttműködést az abház Belügyminisztériummal, a rendvédelmi szervekkel és a Rendőr Akadémiával. Pár hónapon belül már oktattunk a Szuhumiban működő Rendőr Akadémián, és lassan kialakult egy hasznos együttműködés az abház rendvédelmi szervekkel.

a) Tervezői, tanácsadói tevékenység

A beosztás átvétele után kidolgoztam a misszió ENSZ Rendőrségének két éves Stratégiai Tervét¹⁹ és a 2005–2006 évre szóló Akció Tervet.

¹⁹ Boda József: UNOMIG CIVPOL strategic plan. [Az ENSZ grúziai Megfigyelői Misszió Polgári Rendőrségének két éves stratégiai terve.] Magyar Rendészet 2005/1. sz. 97-106. o.

Irányításommal a Tanácsadó Csoport elkészítette a Biztonsági Zónára vonatkozó Bűnmegelőzési és Közösségi Rendőrségi terveket, valamint a helyi rendőrség továbbképzésének tervét a régió rendvédelmi szervei számára. Minden ENSZ rendőri tanácsadó személyre szóló feladatot kapott (többek között emberi jogok, kiképzési, bűnmegelőzési, bűnügyi szakértői felügyelet), és egy járási rendőrséghez vagy egy különösen fontos rendőri egységhez lett delegálva a helyi rendvédelmi szervek munkájának segítése, támogatása céljából.

2005 elején létrehoztuk a régió, a járási és a helyi szintű Bűnmegelőzési Tanácsokat (BT), és szemináriumi formában felkészítettük őket a feladatok végrehajtására.

Az év során több, nagy tömegeket megmozgató (1000–2000 fős) bűnmegelőzési és kábítószer-ellenes rendezvényt szerveztünk a helyi BT-vel és a rendvédelmi szervekkel közösen, valamennyi járásban. Oktatásokat tartottunk a helyi középiskolákban a kábítószer veszélyeiről a helyi rendőrség ifjúságvédelmi osztálya bevonásával, valamint közlekedésbiztonsági tájékoztatókat szerveztünk az általános iskolák tanulói számára.

Megnyitottunk egy ENSZ Rendőri Tanácsadói Irodát a helyi megyei rendőr-főkapitányságon (Zugdidi), ahol Úri László r. alezredes a bűnügyi rendőrség tanácsadójaként dolgozott.

Az átszervezett és újonnan felállított közrendvédelmi parancsnokságra is kineveztünk egy komoly rendvédelmi tapasztalatokkal bíró tanácsadót. A grúz belügyminiszter kérésére folyamatosan (tanácsadással és képzéssel) segítettük a nagyon fiatal és tapasztalatlan közrendvédelmi állomány munkáját.²⁰ Részt vettünk a Grúz Rendőr Akadémia képzési programjainak kidolgozásában.

²⁰ Boda, Jozsef/Kakachia, Kornely: The Current Status of Police Reform in Georgi. In: Cole, Eden/Fluri, Philip H. (eds.): From Revolution to Reform: Georgia's Struggle with Democratic Institution Building and Security Sector Reform [A rendőrségi reform jelenlegi helyzete Grúziában. A forradalomtól a reformig. Grúzia küzdelme a demokratikus intézmények kiépítéséért és a biztonsági szektor reformjáért] Tbiliszi, 2005, DCAF. Chapter 12. 1–12. o.

Kezdeményezésekre elkészítettük az ENSZ Rendőrség honlapját, és folyamatosan tájékoztattuk az érdeklődőket az ENSZ Rendőrség tevékenységéről, programjairól. Valamennyi jelentősebb eseményről felkerült a honlapra egy képekkel jól illusztrált cikk. Kidolgoztunk és elindítottunk egy rádióprogramot a helyi (grúz) bűnügyi és közrendvédelmi rendőrség munkájának bemutatására, népszerűsítésére.

b) Képzési és továbbképzési feladatok

- Megterveztük és végrehajtottuk 700 fő grúz és abház rendvédelmi szakember alap- és továbbképzését.
- Megszerveztük az „*Emberi Jogok a rendvédelmi munkában*” című tanfolyam-sorozatot, külföldi (norvég) rendőri oktatók bevonásával.
- Végrehajtottuk a régió bűnügyi helyszínelőinek egyhetes továbbképzését a grúz BM Bűnügyi Technikai Intézet bevonásával az ENSZ Zugdibben levő bázisán.
- Lebonyolítottunk egy bűnmegelőzési tanfolyamot a BT-k tagjai részére a magyar BM RTF-RVTK Bűnmegelőzési Akadémia bevonásával Grúziában.
- Megszerveztük grúz bűnügyi helyszínelők és szakértők továbbképzését az Isztanbuli Egyetem Bűnügyi Kutatói és Oktatói Intézetében.
- Előkészítettük és megszerveztük egy Észtországban tartandó két hónapos alapképzési sorozat végrehajtását.
- Megszerveztük és végrehajtottuk a kiképzők kiképzése tanfolyamot saját erőből.
- Személyesen vezettem le egy rendőri parancsnoki tanfolyamsorozatot, külön a grúz és külön az abház rendőri vezetők részére.
- Képzéseket szerveztünk az abház Rendőr Akadémia oktatói és diákjai részére.
- Végrehajtottunk egy speciális taktikai képzést a grúz rendőri parancsnoki állomány, a grúz Rendőr Akadémia tanárai és a Zugdidi-

ben lévő különleges rendőri egység számára két alkalommal (Grúziában és Magyarországon), a BM Nemzetközi Oktatási Központ segítségével.

c) Megfigyelési és elemzési tevékenység

Kezdeményezésemre és irányítással félévente elkészítettük a Biztonsági Zónában levő megyék bűnügyi statisztikáját, bűnügyi elemzését és bűnözési térképét a Misszió vezetése és a helyi rendőri vezetők számára. Az első ilyen jellegű elemzés Úri László r. alezredes munkája volt. A bűnügyi elemzések felhasználásával részt vettünk az UNOMIG vezetése számára szükséges biztonsági értékelések és vizsgálatok végrehajtásában.

d) Pénzügyi és gazdasági támogatás biztosítása

Kezdeményezésemre leraktuk az alapkövét egy európai rendőrállomás modelljének, amelynek az átadására 2007 végén került sor, és amely az Európa Tanács pénzügyi támogatásával valósult meg. A helyi rendőri vezetők bevonásával kidolgoztuk a rendőrállomás létrehozásához szükséges követelményrendszert, és elkészítettük a terveket.

A grúz Rendőr Akadémiával és az abház Milícia Iskolával szoros kapcsolatot áptunk, előadásokat és továbbképzéseket tartottunk számukra, a tanárokat meghívtuk a tanfolyamainkra, elsősorban hallgatóként. A grúz Rendőr Akadémián 2006 év elején megnyitott új könyvtár számára több tucat angol és orosz nyelvű könyvet és CD lemezt adományoztunk.

Végrehajtottuk a rendvédelmi szervek számára érkezett adományok leszállítását, átadását és az eszközök használatával kapcsolatos képzéseket. Több mint tíz nagykövettel és nemzetközi szervezet képviselőjével tárgyaltam a helyi rendőrség számára szükséges felszerelés biztosítása tárgyában.

Olasz adományból beszereztünk két darab terepjáró gépkocsit, amelyeket felszereltünk bűnügyi helyszínelő készlettel, és a szükséges felkészítés után az egyiket a grúz, a másikat az abház bűnügyi rendőrségnek adtuk át.

2005 során szervező és tájékoztató munkánk eredményeként közel 210 000 USD értékű adomány érkezett a helyi rendvédelmi szervek számára,

és a 2006-os esztendőre további 240 000 USD-t igazoltak vissza, melyet már az utódom irányításával használtak fel.

e) Intézményfejlesztés és a rendőrségi reform segítése

Részt vettünk a grúz Belügyminisztérium reformjának tervezésében és végrehajtásában, a Rendőr Akadémia képzési programjának kidolgozásában. A reform részeként javaslatot tettünk új, demokratikus intézmények létrehozására, mint például az Országos és Régió szintű Panaszfelvételi Irodák, Rendőr Szakszervezet, Rendőrnők Szövetsége, Rendőr Múzeum létrehozására, a Nemzetközi Rendőrszövetség grúziai szekciójának megalakítására. Hosszú előkészítő munka eredményeként a Nemzetközi Rendőrnők Szövetsége bevonásával és a Magyar Rendőrnők Szövetsége segítségével megalakítottuk az első grúz Rendőrnők Szövetségét, Samegrelo Zemo Svaneti Régióban, amelynek alapító tagja vagyok.

2005 július végén részt vettem New Yorkban az ENSZ Rendőri Főtanácsadó által első alkalommal szervezett ENSZ Rendőrfőnöki Konferencián, ahol a rendőri békefenntartás 10 évre szóló stratégiai tervét dolgoztuk ki, és rövid megbeszélést folytattunk Kofi Annan ENSZ Főtitkárral is.²¹

f) Belső továbbképzés

Havonkénti rendszerességgel továbbképzést szerveztem az általam vezetett Rendőri Tanácsadói Csoport számára. Megismerkedtünk a grúz és az orosz büntető törvénykönyvvel, a büntetőeljárás, valamint a rendőrségi törvénnyel. Tájékoztatókat hallgattunk meg a grúz és az abház politikai helyzetéről, történelemről és a folyamatban levő rendvédelmi reformokról.

Látogatást tettünk a grúz Rendőr Akadémián, a Bűnügyi Technikai Intézetben és egyéb intézményeknél, a helyi rendőrállomásokon. Meglátogattuk az orosz rendőrség Szocsiban levő járás parancsnokságát és néhány

²¹ Boda József: Rendőri tanácsadó munka konfliktus övezetben. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): Tanulmányok a „Határország és a rendőrség az integrált rendvédelemben” című tudományos konferenciáról. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja. Pécs, 2006. 171-177. oldal.

rendőrállomást. Látogatást tettünk és előadást tartottunk a Szuhumiban levő abház Milícia Iskolán.

Mivel 2005 végére az általam vezetett Tanácsadó Csoport állománya szinte teljesen kicserélődött, így ismét egy kétnapos csapatépítő tanfolyamot szerveztem és vezettem le, ahol véglegesítettük a rendőri tanácsadók személyre szóló feladatait és felelősségi körzetét.

g) Bizalomerősítő tevékenység

Felállítottunk egy összekötő részleget az abház oldalon (Galiban) való együttműködés végrehajtására, és előkészítettük az ENSZ Rendőrség telepítését (irodáit) Galiban. A közös megegyezéssel 2003-ban létrehozott Egyesített Tényfeltáró Bizottságba bűnügyi szakértőket biztosítottunk a politikai indíttatású bűncselekmények kivizsgálása céljából.

Elkészítettem egy írásos javaslatot az Abház BM és milícia reformjára, amelyet átadtam a Tanácsadó Csoport új vezetésének későbbi hasznosításra.

Javaslatot készítettünk egy Közös Rendőri Bizottság felállítására a tűzszüneti vonalon átnyúló bűnözés csökkentésére. Az ehhez szükséges írásos okmányokat angol, grúz és orosz nyelven is elkészítettük.

Személyesen kezdeményeztem az orosz békefenntartók parancsnokánál egy közös akcióterv kidolgozását a Biztonsági Területen garázdálkodó fegyveres bűnözői csoportok felszámolására.

Kezdeményezésemre a Rendőri Tanácsadó Csoport egy „Békefutást” szervezett a Tűzszüneti Vonalhoz (12 km) az ENSZ tagjai és az orosz katonai békefenntartók bevonásával, amelyen közel 100 fő vett részt.

Elkészítettük továbbá az ENSZ Rendőrség bővítésének 2006–2007-re szóló tervét.

h) Nemzetközi kapcsolatok, delegációk

Szolgálati időm alatt több magas rangú delegáció látogatott a missziós területre. Egyebek között Jean-Marie Guéhenno, a békefenntartásért felelős ENSZ Főtitkárhelyettes, akit különösen érdekelt a mi itteni rendőri tanácsadói munkánk.

Szoros kapcsolatot építettünk ki a Grúziában dolgozó olyan nemzetközi szervezetekkel, amelyek a grúz rendvédelmi szervek átalakításában és reformjában vettek részt. Így különösen gyümölcsöző volt a kapcsolat az Amerikai Nagykövetség Nemzetközi Kábítószer és Rendvédelmi Programjának vezetőjével, az EBESZ Rendőri Főtanácsadójával és az EU jogállamiság megteremtését segítő missziója vezetőjével.

A misszióban végzett főtanácsadói munkám mellett az ENSZ Békefenntartó Főosztály Kiképzési Osztály felkérésére részt vettem két speciális békefenntartói oktatóprogram kifejlesztésében. A programok az ENSZ átfogó reformjának részét képezték. Az első az ENSZ békefenntartói misszióiban dolgozó felsővezetők (STM-III) számára készült, a második, pedig a missziókban dolgozó szakértők (STM-II) részére. Mindkét oktatóprogramot befejeztük 2005 végére.

Külszolgálatom idején is tagja voltam e mellett az Európai Rendőr Akadémia (CEPOL) rendőri felsővezetői csereprogramját kidolgozó munkacsoportjának. A munkacsoport 2006. január végére elkészítette a szükséges dokumentációt az EU AGIS programjában való részvételhez.

Bonyolult feladatnak bizonyult a Rendőri Tanácsadó Csoport vezetése, hiszen a misszió vezetője, Heidi Tagliavini nagykövet egy szűk törzsszel a grúz fővárosban, Tbilisziben székel. Míg mi, a misszióvezető-helyettes, a polgári adminisztráció vezetője és népes személyzete, a katonai megfigyelők parancsnoka és törzse, a rendőri tanácsadócsoporthoz vezetője és a kiszolgáló személyzet onnan kb. 400 km-re északra, az abháziai Szuhumiban települtünk le. A katonai és a rendőri megfigyelők, tanácsadók pedig Szuhumtól 90–110 km-re a konfliktusövezet két városában, az abháziai Galiban és a grúziai Zugdidiben hajtották végre napi feladataikat. Nehéznek bizonyult így a kapcsolattartás és a napi munkavégzés. Általában havonta egy alkalommal tudtam személyesen konzultálni a misszió vezetőjével és a grúz Belügyminisztérium vezetőivel, hetente egy alkalommal volt lehetőségem a Rendőri Tanácsadó Csoport tagjaival és a helyi rendőri vezetőkkel találkozni.

A nehézségek ellenére a kis létszámú rendőri tanácsadó csoport tevékenysége olyan sikeres lett, hogy New Yorkból az ENSZ Rendőrség amerikai származású vezetője egyhetes látogatást tett nálunk, és személyesen ismerkedett meg a kollégáimmal és teljesítményükkel.

A rendőri misszió vezetését 2006. március 3-án adtam át az újonnan érkezett svájci származású helyettesnek. Távozásomkor Zugdidi városa díszpolgári címet adományozott számomra.

2006. március 6 és 10. között a New York-i ENSZ központban a misszióban szerzett tapasztalataimat dolgoztuk fel, elsősorban az ENSZ Rendőrség vezetőivel. Mark Kroeker, az ENSZ rendőri főtanácsadója felajánlotta számomra, hogy rövid pihenés után vegyem át a szerveződő somáliai ENSZ rendőrség vezetését. Megköszöntem a megtiszteltetést, de nem vállaltam. Egyrészt azért, mert az itthoni kollégáimnak megígértem, hogy egy év külszolgálat után visszatérek, másrészt pedig már több mint öt évet szolgáltam műveleti területeken.

Mivel a fizetés nélküli szabadságom március 10-vel lejárt, március 13-án folytattam a munkát a BM NOK igazgatójaként. Itthon sem a BM, sem az ORFK nem érdeklődött a nemzetközi rendőri munkában megszerzett tapasztalataim iránt. Sem elismerést, sem köszönetet nem kaptam a magyar rendőri egyenruhában végzett közel másfél éves munkáért.

A fentiek ellenére a vezetési feladatok mellett próbáltam átadni az itthon és külföldön megszerzett tapasztalataimat. Részt vettem a Rendőrtiszti Főiskola és vezetőképző intézet oktatói munkájában, valamint a tudományos és tudományszervező munkában. 2000-től folyamatosan publikáltam a BM és a rendvédelmi szervek kiadványaiban.²²

2006-ban ezen tapasztalatokat felhasználva készítettem el doktori disszertációm, amelyet a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen 2007-ben védtem meg „*A rendvédelmi békefenntartás kialakulása, fejlődése, helye és szerepe a XXI. században*” címmel.²³

²² Nemzetközi oktatás és képzés a magyar rendvédelmi szerveknél. Belügyi Szemle 2001/10. szám. 59–79. o.

²³ Doktori Oklevél, Szám. 72/1199. 2007. november 7.

Az Európai Rendőr Akadémia vezetésében való részvétel a megalakulástól Magyarország európai uniós elnökségéig, 2001–2004 és 2006–2010 között

Az Európai Unió alapítójának a francia Robert Schumant tekintjük. Schuman 1950 májusában tett javaslatot az Európai Szén- és Acélközösség megalapítására, melyet egy évvel később (1951. április) Belgium, Franciaország, Luxemburg, Hollandia, a Német Szövetségi Köztársaság és Olaszország részvételével meg is alapítottak.

A Berlini Fal 1989-es leomlása történelmi és politikai szempontból is hatalmas lépésnek tekinthető az új, egyesült Európa létrehozásához vezető úton. Magyarországnak ismét jelentős szerep jutott Európa egyesítésének folyamatában nyugati határának megnyitásával és a szocialista államrendszer elsőként történő átalakításával. Hazánk a volt szocialista országok közül elsőként adta be csatlakozási kérelmét az Európai Unióhoz 1994 áprilisában. A csatlakozási feltételek teljesítése után 2004. május. 1-jén másik kilenc tagországgal együtt Magyarország is az Unió teljes jogú tagja lett.²⁴ Az Európai Rendőr Akadémia története 1999-re nyúlik vissza, amikor is az Európa Tanács tamperei (Finnország) ülésén az állam- és kormányfők arról döntöttek, hogy létre kell hozni egy oktatási intézményt a rendőri vezetők továbbképzésére.²⁵ Hivatalosan a 2000. december 22-i EU Tanácsi határozat alapján jött létre az Európai Rendőr Akadémia.²⁶

Az Európai Rendőr Akadémia (CEPOL)

Az CEPOL-t az EU tagállamok rendvédelmi felsőoktatási intézményei (akadémiái) hozták létre 2001 januárjában, azzal a céllal, hogy a tagállamok és a tagjelölt országok rendvédelmi szerveinek vezetői részére bizto-

²⁴ Az Európai Unió története. Katasztrófavédelem 2004/5. szám, 2. o.

²⁵ police-eu2010.be/mu-eu2010/en/european-agencies/cepol/ - 34k

²⁶ Decision of the Council 2000/820/JHA

sítsanak nemzetközi továbbképzési lehetőséget. A tagjelölt országok – köztük hazánk – bevonásával 2001. június. 19–21. között a svéd Rendőrtiszti Főiskolán konferenciát szerveztek. Itt határozták meg a 2001. év feladatait és döntöttek arról, hogy a második konferenciát, amelyen a 2002. év költségvetését és a tantervet vitatják meg, Magyarország felkészültsége elismeréseként Budapesten tartják. Az első továbbképzésre 2001. szeptember 3–7. között került sor a németországi Münsterben. A továbbképzés témája a nemzetközi rendőri együttműködés volt.²⁷ Az akadémia az alábbi területeken kívánt továbbképzéseket nyújtani:

- Vezetőképzés (szakmai, személyzeti, gazdasági).
- Jogi ismeretek.
- Nyelvképzés (angol).
- Közrend, közbiztonság.
- Szervezett bűnözés.
- Emberi jogok.

A rendelkezésre álló információkból kitűnik, hogy az akadémia ekkor még csak a kezdeti lépéseknél tartott. Nem volt még jóváhagyott költségvetése, állandó titkársága és székhelye sem. Az akadémia irányító testülete a nemzeti rendészeti felsőoktatási intézmények igazgatóiból áll. Az irányító testület elnöki tisztét az Európai Unió Tanácsának elnökségét ellátó tagállam rendvédelmi felsőoktatási intézményének igazgatója töltötte be.

Az oktatás 2001 második felében indult a tagállamok felajánlásai alapján. A CEPOL működését 2006-ig a tagországok éves befizetéseiből biztosították.

Magyarország képviselőjére a CEPOL-ban a Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központját (NOK) jelölték ki, a feladatot pedig személy szerint én láttam el, a NOK-on belül a Nemzetközi Program Iroda (NPI) segítségével. (2010-től CEPOL Magyar Nemzeti Iroda). Alapvető feladata

⁸ Council Decision of 22 December 2000 establishing a European Police College (CEPOL)
MAGYARUL IS ÉS PUBLIKÁCIÓS/IRATTÁRI ADATOK

az irodának a CEPOL rendezvényeinek szervezése és koordinálása volt. 2001. november 5–6-án a Rendőrtiszti Főiskola és a BM Nemzetközi Oktatási Központ közösen rendezte meg a „*Tagjelölt Országok Konferenciáját*”, ahol az akkor még 15 európai uniós tagállam és a 10 tagjelölt ország képviseltette magát, összesen 32 fővel.²⁸

Az NPI feladata a Magyarországon megrendezésre kerülő szemináriumok teljes lebonyolítása (előkészítő ülések szervezése, szemináriumok előkészítése, vendégfogadás, kiképzők felkérése, értékelések és jelentések előkészítése), valamint a külföldön megrendezésre kerülő szemináriumokra – a rendvédelmi szervek CEPOL összekötőinek segítségével – résztvevők kiküldése, alkalmanként a teljes kiutaztatás megszervezésével (kiutazási engedélyhez felterjesztés elkészítése, repülőjegy megrendelése, valutafelvétel, utasbiztosítás megkötése és az utazást követően a kiutazási elszámolás elkészítése) volt.

2002-től sikeresen kialakítottuk a rendvédelmi szervek CEPOL összekötőinek hálózatát, akiknek negyedévente munkacsoportülést szervezünk a CEPOL-lal kapcsolatos aktuális kérdések és problémák megvitatására és megoldására.

A CEPOL célja, feladatai, működése

A CEPOL újabb jogi keretét a 2005/681/JHA Tanácsi Határozat²⁹ adta, amely rendelkezett arról, hogy a CEPOL 2006-tól európai ügynökségként működjön tovább, és a költségvetését az Európai Parlament biztosította.

A CEPOL célja: támogatás nyújtása az EU tagállamok rendvédelmi szervei vezető beosztású tisztjei továbbképzéséhez, elsősorban a bűnmegelőzés, a szervezett bűnözés elleni küzdelem, a közrendvédelem és a közbiztonság fenntartása területén.

²⁸ Dr. Hegedűs Róbert: A Csendőrlaktanyától a BM Nemzetközi Oktatási Központig. Második, javított bővített kiadás. BM NOK, 2005.

²⁹ 2005/681/JHA tanácsi határozat.

A CEPOL célterületei

- A tagállamok nemzeti rendőrségi rendszereiről, szervezeteiről és az
- EU-n belüli határokon átnyúló rendőrségi együttműködésről szóló ismeretek elmélyítése.
- Nemzetközi és uniós jogi okmányokról szóló ismeretek növelése (például Europol, Eurojust).
- Megfelelő képzés biztosítása a demokratikus jogok tiszteletben tartásáról
- és különösen a védelemhez való jogról.

A CEPOL feladatai

- Tanfolyamok szervezése a rendvédelmi szervek vezető beosztású tisztjei számára.
- Részvétel a rendőri középvezetők, a végrehajtást közvetlenül irányító rendőri vezetők és a végrehajtói állomány képzésére irányuló programok előkészítésében.
- A legjobb tapasztalatok és kutatási eredmények terjesztése.
- Képzés biztosítása az EU tagállamok rendőrségei nem katonai jellegű (polgári) válságkezeléséhez.
- Képzési programok kidolgozása, biztosítása a tagjelölt országok rendvédelmi szervei részére.
- Elektronikus tanulási (képzési) hálózat kifejlesztése a szükséges biztonsági intézkedések beiktatásával.
- A szükséges (idegen) nyelvtudás megszerzésének lehetővé tétele vezető beosztású tisztek számára.

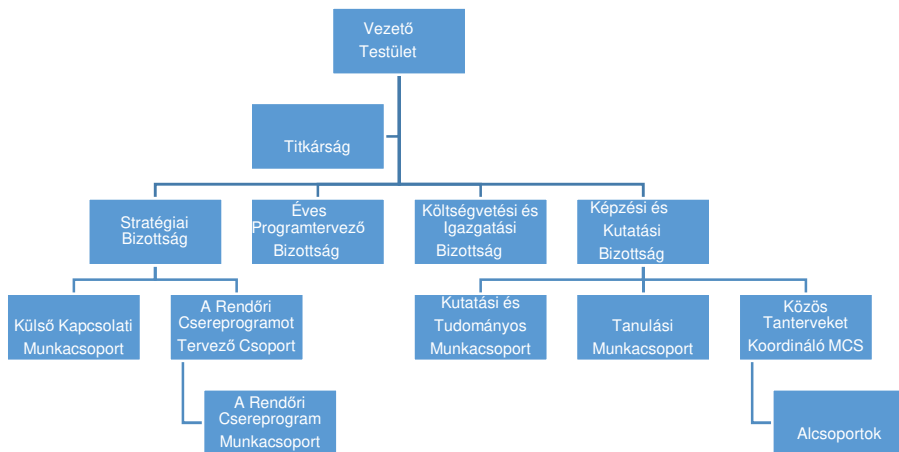
A CEPOL szervezeti felépítése³⁰

Irányító és döntéshozó szerve a Vezető Testület (Governing Board – GB) volt, amelyben mind a 27 tagállam 2 fővel képviseltette magát (1 fő a

³⁰ Joanne Barnett (edit): Contributing to European police cooperation through learning. CEPOL, Luxembourg: Publications Office of the European Union. 2010. 7. o.

CEPOL nemzeti koordinátor és 1 fő az adott ország Belügyminisztériumának oktatásért felelős személye, aki egyben az ország szavazásra feljogosított képviselője) megfigyelőként a Tanács, a Bizottság az Europol, az Európai Rendőrtiszti Főiskolák Szövetsége, valamint Izland, Norvégia és Svájc képviselői is jelen voltak. A GB évente 4 alkalommal ülésezett, az ülések helyszíne a soros EU elnökséget betöltő ország volt. Az adminisztratív tevékenységet a titkárság folytatja. Az Állandó Titkárság 2004. október 1-jén kezdte meg működését Bramshillben, az Egyesült Királyságban, előtte a CEPOL ideiglenes titkárságot működtetett Dániában. A titkárság vezetője az igazgató volt, aki a GB döntései szerint képviseli a CEPOL szervezetét a különböző európai fórumokon.

A CEPOL ekkor 4 bizottságot működtetett: Éves Programtervező Bizottság, Költségvetési és Igazgatási Bizottság, Képzési és Kutatási Bizottság, Stratégiai Bizottság. Ezekon felül még több munkacsoport tevékenykedett, amelyek a következő ábrán láthatók.

CEPOL tanfolyamok a magyar EU csatlakozástól 2010-ig

A CEPOL keretein belül számos szemináriumot szerveztek évente. Míg 2001-ben 4 szeminárium került megrendezésre, addig 2003-ban ez a szám elérte a 37-et, 2010-ben pedig a 93-at.

Évek	Összes tanfolyam	Magyarország részt vett	Tanfolyamok külföldön/ Mo-n
2004	48	43 fő/tanf.	47/1
2005	53	19 fő/tanf.	52/1
2006	64	50 fő/tanf.	61/3
2007	83	57 fő/tanf.	80/3
2008	87	67 fő/tanf.	84/3
2009	90	68 fő/tanf.	90/4
2010	93	35 fő 2010. I. félév	93/3

A CEPOL-nak 2009 és 2018 között magyar igazgatója volt dr. Bánfi Ferenc ny. r. vezérőrnagy személyében. Dr. Bánfi Ferencet 2009 decemberében nevezték ki, és 2010. február 1-jétől irányította az Európai Rendőr Akadémiát. Bánfi Ferenc 1957-ben született Szegeden. A Rendőrtiszti Főiskolán, majd azt követően a szegedi József Attila Tudományegyetemen szerzett diplomát. Az igazgatói pozícióra különösen alkalmassá tette az, hogy több évtizedes itthon és külföldön szerzett rendőri és vezetői tapasztalata mellett jelentős sikereket ért el a hazai és nemzetközi rendészeti oktatásban is. Igazgatóhelyettese, illetve később igazgatója volt a bukaresti központú Délkelet-európai Együtműködési Kezdeményezés Központnak (SECI), majd a SECI legfelsőbb döntéshozó testületének, a Közös Együtműködési Bizottságnak az elnöke volt. Ezután az Európai Unió Határtámogató Missziója Moldáviában és Ukrajnában (EUBAM) nevű szervezet legelső vezetőjévé nevezték ki.³¹

³¹ Népszava online, 2009. dec. 11. Lánchíd Rádió, 2010. jan. 18.

A CEPOL szemináriumait az alábbi tárgykörökben rendezték meg:

Nemzetközi rendőri együttműködés:

Európai rendvédelmi rendszerek ismerete, rendvédelmi együttműködés és az EUROPOL.

EU rendőri missziók:

Válságkezelés polgári szemszögből, elemzés és stratégiai tervezés, polgári válsághelyzetek és katasztrófák kezelése.

Nemzetközi és határon átnyúló bűnözés:

Anti-terrorizmus: a hamis és hamisított személyi azonosító dokumentumok felkutatása, illegális bevándorlás és határellenőrzés, embercsempészás, pénzmosás és gazdasági bűnözés, kábítószer-csempészás, eurohamisítás.

Számítógépes bűnözés és adatvédelem:

Internetes bűnözés.

Szolgálatteljesítés:

Közösségi rendőrség, közbiztonság, közrendvédelem, tömegkatasztrófák, családon belüli erőszak.

Vezetés és irányítás:

Magas rangú rendőri vezetők tanfolyama – TOPSPOC, emberi jogok, vezetői fejlődés és a változások kezelése, rendőri etika, korrupció.

Egyéb:

Információ kezelése és nyelvi szeminárium (angol, német, francia és spanyol nyelven), közösen felállított nyomozócsoportok, információszerzés, környezeti bűncselekmények, szervezett bűnözés elleni stratégiai kurzus, csúcstechnológia és internetes bűnözés, bűnügyi információ és kockázatelemzés, CEPOL tevékenységek nemzeti adminisztrációja.

A CEPOL az évenként megszervezett tanfolyamok mellett részt vett az alábbi programokban is³²:

CARDS Program

A nyugat-balkáni országok rendőrségeinek demokratikus átalakítására hozták létre, melynek célja az EU szabványok és a legjobb gyakorlat átadása/átvétele, regionális együttműködés és hálózat kialakítása, valamint intézményi és ellátási fejlesztés technikai és gyakorlati segítségnyújtás formájában. A program célországai: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Macedónia, valamint Szerbia és Montenegró. A CARDS program nyitó szemináriumára 2004. június. 28. és július 2. között került sor Budapesten, a BM NOK mint házigazda társszervezésében.

CEPOL-MEDA programok

A földközi-tengeri országok részére létrehozott program célországai: Algéria, Ciprus, Egyiptom, Izrael, Jordánia, Libanon, Málta, Marokkó, Palesztin Hatóság, Szíria, Tunézia és Törökország.³³

A segítségnyújtás formái: kiképzők kiképzése, rendőri kiképzés nemzetközi együttműködési hálózatának kiépítése és szakértői csere.

Témakörei: emberi jogok, idegengyűlölet elleni harc, szervezett bűnözés elleni harc, terrorizmus elleni harc, pénzmosás, pénzügyi bűnözés elleni harc, valamint az illegális bevándorlás elleni harc.

A MEDA I. program 2006. május 31-én fejeződött be. A MEDA II. program 2007-ben indult, és folytatódott 2008-ban és 2009-ben. 2008 júliusában az BM NOK 5 napos szemináriumot szervezett az embercsempészás modul keretében a fenti országok résztvevői számára.

2010. szeptember 30-án a program véget ért.

³² Joanne Barnett (edit): Contributing to European police cooperation through learning, CEPOL, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010. 10–13. o.

³³ Ciprus és Málta a 2004-es EU csatlakozással, Törökország pedig tagjelölt státusza okán kivált a programból. (A szerző megjegyzése.)

Közös tantervi program:

A közös tananyagok célja, hogy a különböző témaköröket illetően európai uniós megközelítésben ajánlásokat fogalmazzon meg a rendőri képzésre vonatkozóan.

- Az egyes országok ezeket az ajánlásokat a saját szükségleteiknek megfelelően alakíthatják a rendőri képzés során.
- A közös tananyagok kialakításának legfontosabb célja, hogy bevezetésükkel a rendőri képzés és továbbképzés során széles hallgatósággal ismertessék meg a nemzetközi gyakorlatot.

A CEPOL Európai Rendőri Tanulási Hálózata:

A CEPOL létrehozta az Európai Rendőri Tanulási Hálózatot (European Police Learning Net – EPLN), mely az interneten keresztül érhető el. Az EPLN célja az ismeretek és a jól bevált gyakorlatok ismertetése, közkincs-csé tétele. Az EPLN különböző funkciói (tudástár, párbeszéd és tanulás) elősegítik az EU rendészeti rendszereinek harmonizációját és a nemzetközi rendőri együttműködést. Az ismereteket és a tapasztalatokat idő- és térbeli határok nélkül oszthatják meg egymás között a rendvédelmi kollégák.

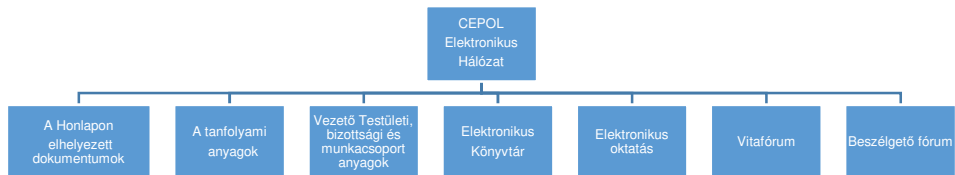
Az EPLN lapja az alábbi fő részekből áll:

A tudástár röviden összefoglalja a témákat azzal a céllal, hogy a felhasználók lássák, a megfelelő helyen keresnek-e. A kezdő oldalak és a linkek segítik a felhasználót abban, hogy találnak-e bővebb információt a keresett témáról.

A párbeszéd rész lehetőséget nyújt arra, hogy egy meghatározott szakterületen tevékenykedő nemzetközi szakértőkkel konzultáljunk, anélkül, hogy elmozdulnánk az íróasztalunktól.

A tanulás rész a távoktatást szolgálja. A hálózat folyamatos fejlesztés alatt áll. A honlap nyílt és zárt részekből tevődik össze. A zárt részhez való hozzáféréshez a nemzeti elektronikus hálózati felelősön (e-net manager) keresztül lehet regisztrálni.

2008-tól kibővítették a különböző dokumentumok hozzáféréseinek, kezelésének és közös feldolgozásának munkaterületét, létrehozva egy elektronikus tanulási felületet DMS (Document Management System) és LMS Learning Management System néven.

A CEPOL csereprogramja

A tervezett költségek 92,7%-át a CEPOL pályázati úton kapta.

A csereprogram célja:

- Növelni a nemzeti rendőrségek ismeretét az EU-n belül a más tagállamok és a határokon átnyúló rendőrségi együttműködés, valamint a nemzetközi és az EU-s szabályok terén.
- Megfelelő képzés nyújtása a demokratikus garanciák figyelembevételével.
- A résztvevők köre:
- 180 fő, rendvédelmi felsővezetők és a rendvédelmi felsőoktatási intézmények oktatói;
- Magyarország 3-3 fő részvételét biztosította évente;
- 20 tagország vett benne részt;
- 20 fő tutor segítette a programban részt vevőket;
- 2 fő szervezte a programot és végezte az adminisztrációs feladatokat a CEPOL titkárságon;
- a tagállamok szakértőiből kiválasztott 4 fős Tervező Csoport segítette a program végrehajtását, és 1 fő újságíró vett még részt a munkában, aki a záró konferencia után könyv formájában írta meg a tapasztalatokat;

- 20 fő Nemzeti Koordinátor intézte a csereprogramban részt vevők dolgait a 20 fogadó országban.

A CEPOL által szervezett csereprogram rendőri felsővezetők és oktatók részére (2007–2010)

A program témakörei felsővezetők részére:

- 2007-ben: Másság és radikalizmus; emberkereskedelem.
- 2008-ban: Terrorizmus elleni küzdelem; kábítószer-kereskedelem. Gyermekpornográfia az interneten; pénzmosás.
- 2009–2010-ben: Szervezett bűnözés; közösségi rendőrség.

A program témakörei oktatók részére:

- 2007-ben: a Tanulási környezet. (Oktatási rendszerek, a Bolognai Folyamat, minőségbiztosítás, utánpótlás és kiválasztás, tanítás, fejlesztés).
- 2008-ban: Rendőri vezetés és irányítás.³⁴
- 2009–2010-ben: Tanulási környezet.

Tudományos és kutatómunka

A CEPOL tudományos és kutatómunkáját egy Munkacsoport irányította és szervezte, a GB jóváhagyásával. Ez a munka kiterjedt szemináriumok, szimpóziumok, konferenciák szervezésére, kutatási programokra a rendvédelem és az oktatás területén, valamint tanulmányok elkészítésére, készíttetésére és azok publikálására a CEPOL honlapján, illetve a CEPOL „Az Európai Rendészettudomány és Kutatás” című elektronikus tudományos folyóiratában (European Police Science and Research Bulletin), amely

³⁴ Joanne Barnett (edit): Contributing to European police cooperation through learning, CEPOL, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010. 12. o.

évente 3 alkalommal jelent meg. A rendészettudományi konferenciát 2003 óta általában évente megrendezik.

A CEPOL kutatási programja az alábbi területeket vizsgálta:

- A SEPE I. kutatási program keretében megvizsgálták az európai rendőri rendszereket és a rendőrképzés helyzetét, valamint az ott folyó képzéssel kapcsolatban bemutatták az EU tagállamaiban működő rendőr akadémiákat és rendőrtiszti főiskolákat.
- A SEPE II. vizsgálta a rendőrképzés nemzetközi jellegének megvalósítását a Bruges–Koppenhágai folyamat értelmében. A felmérés kiterjedt az EU és az AEPC (Európai Rendőrtiszti Főiskolák Szövetsége) országaira, és választ keresett arra a kérdésre, hogy mely országok rendőrtisztképző felsőoktatási intézményeiben vezették be a Bologna típusú képzést. A kutatás eredményeként kiderült, hogy jelenleg Európa 23 országában van – vagy a közeljövőben lesz – akkreditált BA és MA típusú oktatási program.

A CEPOL nemzetközi kapcsolatai

A CEPOL nemzetközi kapcsolatainak tervezését és szervezését az úgynevezett Külkapcsolati Munkacsoport (External Relations Working Group – ERWG) végezte a Vezető Testület jóváhagyásával és a CEPOL igazgatóval történő egyeztetés útján. A munkacsoport volt felelős a CEPOL nemzetközi politikájának kidolgozásáért és annak naprakészen tartásáért, a külföldi megkeresések megvitatásáért és a GB részére a javaslatok elkészítéséért. Ebben az időszakban az alábbi nemzetközi programok előkészítését és megszervezését végezte el.

- A nyugat-balkáni országok rendőrségeinek demokratikus átalakítására létrehozott program (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization – CARDS) a hét nyugat-balkáni ország rendőri vezetői részére.

- Az EU és a mediterrán térség Közötti Partneri Kapcsolatrendszer keretében a földközi-tengeri országok rendőri vezetői részére nyújtott segítség (MEsures D'Accompagnement-MEDA), amelynek 12 térségbeli ország volt a célcsoportja.
- A tagjelölt országok – Horvátország, Észak-Macedónia és Törökország – rendőri vezetőinek felkészítése az EU csatlakozásra.
- A társult országok – Izland, Norvégia, Svájc – rendőri vezetőinek bevonása a CEPOL keretében folyó vezetői továbbképzésbe.
- Képzési együttműködés és közös képzések Oroszország Belügyminisztériumával.
- Képzési együttműködés és oktatók cseréje a Frontex-szel, az Europollal és az Interpollal.
- Együttműködési szerződés aláírása az Eurojusttal.
- Szemináriumok szervezése a nyugat-balkáni országok, az EU szomszédság politikájába tartozó országok rendőri vezetői számára.
- Közös szemináriumok szervezése az észak-amerikai országokkal.³⁵

A CEPOL magyar elnökség tevékenysége

Magyarország 2011. január 1. és június 30. között látta el az Európai Unió Tanácsának elnöki tisztét, ezáltal a CEPOL Vezető Testületének irányítását is átvettük a belga elnökségtől 2010. december közepén.

Bár 2010. július 1-jével kineveztek a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat főigazgatójának³⁶, a CEPOL Vezető Testületének elnöki teendőit a magyar elnökség idejére a belügyminiszter megbízása alapján nekem kellett ellátnom.

A magyar delegáció szavazati joggal felruházott tagja dr. Dragon Sándor r. ezredes volt, a nemzeti kapcsolattartó pozícióját pedig Horváczy

³⁵ Joanne Barnett (edit): Contributing to European police cooperation through learning, CEPOL, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010., 12. o.

³⁶ A miniszterelnök 55/2010. (VII. 8.) ME határozata a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat főigazgatójának kinevezéséről.

Emese r. ezredes töltötte be. A háttértámogatást erre az időszakra az NOPVK megerősített CEPOL Nemzeti Irodája biztosította.

Összhangban az ország és a Belügyminisztérium által az uniós elnökség idejére felállított fontossági sorrenddel, mi is meghatároztuk a CEPOL magyar elnökség feladatait:³⁷

- a Lisszaboni Szerződésben, a Stockholmi Programban és a Trió Programban lévő javaslatok végrehajtása;
- a CEPOL Stratégiájának megvalósítása;
- a CEPOL 5 éves értékelő jelentésében foglalt javaslatok végrehajtása;
- különleges figyelmet szenteltünk a szervezett bűnözés elleni küzdelemnek;
- aktív részvételt terveztünk az Európai Rendőri Csereprogramban;
- erősíteni kívántuk a polgári válságkezelés területén a rendőrök felkészítését;
- fontos feladatnak tekintettük az EU szomszédság politikájának kiterjesztését, különös figyelmet fordítva a Duna Stratégiára;
- támogatni kívántuk egy Európai Roma Stratégia elindítását;
- a képzések és szemináriumok szervezésénél elsőbbséget kívántunk biztosítani az Európai Unió Biztonsági Stratégiájával összefüggő képzéseknek (Prüm-i Egyezmény, Schengeni Információs Rendszer, Közlekedésbiztonság, Szervezett Bűnözés Fenyegetettség Jelentések, illegális bevándorlás, másság kezelése);
- növelni kívántuk a CEPOL Titkárság munkájának hatékonyságát az elkészült számítógépes programok alkalmazásával.

Az a tíz év, amelyet írással átfogtam, egy szervezet életében nem nagy idő, de elmondható, hogy az intézmény a megalakulásától kezdve folyamatos változásokon, fejlődésen ment keresztül. Maga a CEPOL mint

³⁷ police-eu2010.be/mu-eu2010/en/european-agencies/cepol/ - 34k

európai ügynökség ebben az időszakban igen kis létszámú volt, hiszen a titkárság csupán 26 fővel rendelkezett, ezzel a létszámmal kellett összefognia az akkor huszonhét tagállam rendvédelmi felsőoktatási intézményeit, és rájuk építve folytatni a vezetők és tanárok, valamint a szakértők felkészítését.

A komoly eredményeket, amelyeket több ezer rendőrtiszt felkészítésével értünk el, sajnos ekkor beárnyékolta a CEPOL előző vezetése által elkövetett pénzügyi szabálytalanságok, amelyek miatt az Európai Parlament nem is hagyta jóvá a CEPOL 2008 és 2009-es költségvetését, sőt a Parlament egyes képviselői a szervezet megszüntetésére tettek javaslatot. Az Európai Csalás Elleni Hivatal hivatalból eljárást kezdeményezett az előző igazgató ellen.

A magyar elnökségre és dr. Bánfi Ferenc újonnan kinevezett igazgatóra hárult az a feladat, hogy visszaszerezzük a CEPOL tekintélyét, és elérjük, hogy a Parlament elfogadja a CEPOL költségvetési elszámolásait. Ez nagyon sok munkával járt. Megbeszéléseket kezdeményeztünk a parlamenti pártok illetékes bizottságainak képviselőivel, a magyar parlamenti képviselőkkel, a Bizottság és a Tanács vezetőivel, szakértőivel. A felhozott érveink és a bemutatott konszolidációs tervek végül is meggyőzték a döntéshozókat, és a CEPOL nem szűnt meg, és be sem olvasztották az EUROPOL-ba, hanem megmaradt önálló ügynökségnek. Szintén Bánfi Ferenc irányításával költözött a CEPOL Titkársága Budapestre 2014-ben.

Befejezés

Véleményem szerint a jó parancsnokot, vezetőt, itthon és külföldön egyaránt elsősorban a példamutatás jellemzi. A vezetői képzéseken sok hasznos ismerettel gazdagodhatunk. Aki ezeket az elveket magáévá tudja tenni, abból jó vezető válhat.

Fontos alapelvnek tartom, hogy annyi tiszteletet adjunk meg mindenkinek, mint amennyit másoktól magunknak elvárunk.

Egy jó vezetőnek megfelelő tudással, intelligenciával és a kulturális különbségek ismeretével is rendelkeznie kell. Kiemelten fontosnak tartom a vezetők részére az idegen nyelv és a szakmai ismeretek elsajátítását is.

Tapasztalatom szerint ahhoz, hogy egy szervezet sikeres legyen, be kell vonni az állományt a döntéshozatalt megelőző parancsnoki munkába. Ki kell kérni a véleményüket, és csak utána lehet megalapozott döntést hozni a körülmények figyelembevételével.

Ezen kívül együttműködőkre van szükség, szövetségeseket kell keresni, lehetőség szerint befolyásos szövetségeseket, akiknek a segítségével a kitűzött célok megvalósíthatók!